

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2MCdo/2/2011
Identifikačné číslo spisu:	9011899960
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:9011899960.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Slovenskej republiky - Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom v Banskej Bystrici, Námestie SNP č. 8, proti odporcovi Rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Rožňava, so sídlom v Rožňave, Námestie baníkov č. 20, zastúpenému JUDr. Štefanom Kseňákom, advokátom v Košiciach, Hlavná č. 6, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9 C 147/2002, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 16. júla 2010 sp. zn. 11 Co 140/2009, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 16. júla 2010 sp. zn. 11 Co 140/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením (v poradí prvým) z 21. júla 2003 č.k. 9 C 147/2002-33 zastavil konanie podľa § 104 ods. 1 veta prvá, § 83 a § 159 ods. 3 O.s.p., pretože dospel k záveru, že konaniu v tejto veci bráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci v konaní č.k. 5 C 27/1996 a v časti mal preukázanú prekážku litispendencie, ktoré majú za následok, že súd vo veci nemôže konať, lebo ide o také nedostatky podmienok, ktoré nemožno odstrániť. Navrhovateľku zaviazal zaplatiť odporcovi náhradu trov konania 2 540,-- Sk na účet právneho zástupcu odporcu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. a § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z.z. s poukazom na to, že hodnota sporu nebola zistená.

Na odvolanie navrhovateľky a odporcu Krajský súd v Košiciach uznesením z 31. mája 2005 sp. zn. 12 Co 230/2004 napadnuté uznesenie v časti výroku o zastavení konania potvrdil a v časti výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uvedol, že prvostupňový súd dospel k správne mu záveru, že ďalšiemu konaniu v tejto veci bráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci a prekážka litispendencie. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z.z. s tým, že vo veci ide o určenie vlastníckeho práva a preto pri určení tarifnej odmeny advokáta odporcu bude potrebné vychádzať z hodnoty nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, určenej podľa vyhlášky č. 465/1991 Zb.

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením (v poradí druhým) z 18. septembra 2007 č.k. 9 C 147/2002-204 v spojení s opravným uznesením z 15. októbra 2007 č.k. 9 C 147/2002-218 zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporcovi trovy konania vo výške 86 030,-- Sk na účet právneho zástupcu odporcu JUDr. Štefana Kseňáka. Súd prvého stupňa uviedol, že znalecké dokazovanie na zistenie ceny nehnuteľností nevykonal z dôvodu hospodárnosti konania, kedy o predmete konania je už právoplatne rozhodnuté a súd rozhoduje už len o trovách konania.

Na odvolanie navrhovateľky i odporcu Krajský súd v Košiciach uznesením z 10. septembra 2008 sp. zn. 11 Co 88/2007 uznesenie súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia vyslovil potrebu ceny nehnuteľností určiť v zmysle vyhlášky č. 465/1991 Zb. a vyzvať znalca Ing. Viktora Weisera, aby doplnil svoje stanovisko z 20. júla 2005 (č.l. 157) a podal odborný posudok o tom, aká bola priemerná cena za 1 m2 lesného pozemku v katastrálnom území H. v júli 2002 určená podľa vyhlášky č. 465/1991 Zb. Uviedol, že zo zistenej ceny sporných nehnuteľností ako hodnoty veci, bude súd prvého stupňa v ďalšom konaní vychádzať pri stanovení základnej sadzby tarifnej odmeny za úkony právnej služby vykonanej zástupcom odporcu.

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením (v poradí tretím) zo 6. marca 2009 č.k. 9 C 147/2002-315 zaviazal navrhovateľku zaplatiť odporcovi na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Štefana Kseňáka 80 134,-- €. Uviedol, že o trovách konania rozhodol v zmysle § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., pretože navrhovateľka procesne zavinila zastavenie konania. Poukázal na to, že pri rozhodovaní o výške trov konania vychádzal, poukazujúc na rozhodnutie odvolacieho súdu z hodnoty sporu, keďže predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Hodnota nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu bola určená odborným posudkom č. 21/2008 vypracovaným znalcom Ing. Viktorom Weiserom vo výške 214 071 551,-- Sk.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Košiciach uznesením zo 16. júla 2010 sp. zn. 11 Co 140/2009 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporcovi priznal náhradu trov konania vo výške 54 082, 20 €, ktorú je navrhovateľka povinná zaplatiť JUDr. Štefanovi Kseňákovi. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa správne vychádzal pri určení tarifnej odmeny za úkony právnej služby vykonané zástupcom odporcu z hodnoty veci, ktorá sa rovná hodnote (priemernej cene) sporných nehnuteľností určenej odborným posudkom č. 21/2008. Poukázal na to, že postupoval tiež v súlade s ustanovením § 20 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. účinnnej od 1. januára 2005, pokiaľ za úkony právnych služieb vykonané pred dňom účinnosti tejto vyhlášky priznal odmenu podľa doterajších predpisov, t.j. podľa vyhlášky č. 163/2002 Z.z., ktorá mala výslovné ustanovenie o tom, že vo veciach, o.i. určenia či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je ich predmetom vec, právo alebo plnenie oceniteľné peniazmi, patrí základná sadzba tarifnej odmeny určená podľa § 13 ods. 1 z hodnoty tejto veci, práva alebo výšky tohto plnenia. Odvolací súd mal za to, že súd prvého stupňa však nesprávne určil výšku náhrady trov konania (trov právneho zastúpenia) priznanej odporcovi, pokiaľ neaplikoval ustanovenie § 16 ods. 2 písm. c/ vyhlášky č. 163/2002 Z.z. a nepriznal odmenu advokáta iba vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny za úkony : prevzatie a príprava zastúpenia z 23. septembra 2003 advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom a vyjadrenie k odvolaniu z 10. októbra 2003, keďže je zrejmé, že tieto úkony sa netýkali rozhodnutia vo veci samej, ale týkali sa procesného rozhodnutia o zastavení konania. Podľa názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd tiež nesprávne určil výšku tarifnej odmeny advokáta podľa § 10 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 2 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. za úkon podanie odvolania z 11. októbra 2007, ktoré smerovalo len proti výroku uznesenia, proti ktorému bolo podané odvolanie, a za tento úkon právnej služby mal priznať odmenu vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny určenej podľa hodnoty veci (§ 16 ods. 2 písm. c/ vyhlášky č. 163/2002 Z.z.). Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa a priznal odporcovi náhradu trov konania.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal na podnet navrhovateľky generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť

odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietal, že uznesením krajského súdu boli porušené ustanovenia § 2 O.s.p., § 13 ods. 1, 7 vyhlášky č. 163/2002 Z.z., § 9 ods. 1, § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Vytkol odvolaciemu súdu, že vec nesprávne právne posúdil (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), keď stanovil v prípade úkonu : odvolanie odporcu proti trovám konania zo 6. augusta 2003 nesprávny základ pre výpočet základnej sadzby tarifnej odmeny. Podľa názoru generálneho prokurátora na tento úkon právnej služby podľa času, v ktorom bol vykonaný sa vzťahovala vyhláška č. 163/2002 Z.z., podľa ktorej (§ 13 ods. 1) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby sa určuje z hodnoty veci alebo práva. V danom prípade odvolanie smerovalo proti uzneseniu o trovách konania odporcu vyčíslených sumou 2 540,-- Sk, teda úkon právnej služby sa týkal len hodnoty veci 2 540,-- Sk a teda aj výška základnej sadzby tarifnej odmeny sa mala odvíjať od výšky hodnoty veci, ktorá bola predmetom odvolania, t.j. výšky odmeny právnej služby uvedenej v napadnutom výroku uznesenia a nie hodnoty celej veci. Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní ďalej namietal, že odvolací súd nesprávne priznal odporcovi náhradu trov za úkon : prevzatie a príprava z 23. septembra 2003 JUDr. Štefanom Kseňákom. Uviedol, že išlo o duplicitu. Odmena za tento úkon bola totiž súdom priznaná pri jeho uskutočnení 19. júla 2002 (JUDr. Ondov). Generálny prokurátor mal za to, že súdna prax dospela v rovnakých prípadoch posudzovania nároku na advokátsku odmenu k záveru, že tento úkon právnej pomoci je advokát oprávnený účtovať len jedenkrát. Prípadná zmena právneho zástupcu a s ňou spojený úkon „prevzatie a príprava“ nemôže zaťažiť druhého účastníka.

Navrhovateľka sa v písomnom podaní stotožnila s dôvodmi dovolania generálneho prokurátora.

Odporca vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že nič nenasvedčuje tomu, že by sa údy v tomto prípade svojvoľne odchyľili o d judikatury. Rozhodnutie súdu možno považovať za spravodlivé, zákonné a ústavne konformné, keď nefavorizoval účastníka, ktorý zavinil vznik trov konania, ale uznal ako potrebný úkon prevzatie a prípravu za situácie, keď predošlý právny zástupca už nemohol vykonávať advokáciu a odporca nechcel ostať bez právneho zastúpenia advokátom. Opačný výklad by bol podľa odporcu nesprávny. Navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť podľa § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo

pripad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. V konaní o mimoriadnom dovolaní neboli procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. namietané, tieto neboli ani zistené.

Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu a prvostupňového súdu je v danom prípade postihnuté procesnou vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Vady konania vymedzené v § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite, skutkovo a j právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky i s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Odôvodnenie uznesenia súdu (prvostupňového aj odvolacieho) musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľné.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne určil výšku náhrady trov konania (trov právneho zastúpenia) priznanej odporcovi, pokiaľ neaplikoval ustanovenie § 16 ods. 2 písm. c/ vyhlášky č. 163/2002 Z.z. a nepriznal odmenu advokáta iba vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny za úkony : prevzatie a príprava zastúpenia z 23. septembra 2003 advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom a vyjadrenie k odvolaniu z 10. októbra 2003, keďže je zrejmé, že tieto úkony sa netýkali rozhodnutia vo veci samej, ale týkali sa procesného rozhodnutia o zastavení konania. V tomto smere je potrebné považovať uznesenie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné, nakoľko nie je zrejmé, prečo sa odvolací súd vôbec vo svojom rozhodnutí nezaoberal správnosťou/nesprávnosťou priznaných trov právneho zastúpenia JUDr. Štefanovi Kseňákovi, nakoľko došlo v priebehu konania k zmene právneho zástupcu odporcu. Ďalej je potrebné uviesť, že odvolací súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že k zmene právneho zástupcu vôbec došlo a akým spôsobom, či túto časť odmeny možno považovať za účelne vynaložené trovy. Odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou, či účastník konania vymenil advokáta z vážneho dôvodu, alebo svojvoľne bez akéhokoľvek dôvodu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, či túto skutočnosť prehliadol, resp. či ju nezohľadnil (a prečo ju nezohľadnil). Napadnuté rozhodnutie teda odôvodnil v rozpore s § 157 ods. 2 O.s.p., keď uviedol len nedostatočne a nezrozumiteľne, z akých skutočností vychádzal a akými úvahami sa pri posudzovaní oprávnenosti nároku náhrady trov s poukazom na všetky skutočnosti, ktoré počas konania vyšli najavo, riadil. Pre úplnosť sa dodáva, že v odvolacom konaní došlo aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu, nakoľko odvolací súd aplikoval § 16 ods. 2 písm. c/ vyhlášky č. 163/2002 Z.z. za úkon prevzatie a príprava zastúpenia z 23. septembra 2003 advokátom

JUDr. Štefanom Kseňákom, aj keď správne mal postupovať podľa § 16 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 163/2002 Z.z. S ohľadom na uvedené aj táto skutočnosť oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia rozhodnutia.

K námietke generálneho prokurátora ohľadom nesprávneho právneho posúdenia otázky výšky základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá sa má odvíjať od výšky hodnoty veci, ktorá bola predmetom odvolania, t.j. výšky odmeny právnej služby uvedenej v napadnutom výroku uznesenia a podľa dovolateľa nie hodnoty celej veci. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že je nevyhnutné použiť ustanovenie § 13 ods. 1, 7 vyhlášky č. 163/2002 Z.z. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že aj vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, treba pri odmene právnej služby vychádzať podľa odseku 1 z hodnoty veci alebo práva za predpokladu, že predmetom konania je vec alebo právo oceniteľné peniazmi.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu požiadavkám ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.) nevyhovuje.

Nedostatok alebo nezrozumiteľnosť dôvodov rozhodnutia predstavuje závažné procesné pochybenie súdu spočívajúce v odňatí možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Rozhodnutie vydané v konaní s takouto vadou nemožno považovať za správne a preto ho treba vždy zrušiť. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.